

अत्र तनुहरणेऽपि बलाहरणे निमित्तमचिन्त्यं । इह च कार्याभावः कार्यविरुद्धसद्भावमुखेनापि निबध्यते । विभावनायामपि कारणभावः कारणविरुद्धसद्भावमुखेनापि । एवञ्च “यः कौमारहरः स एव हि वर” इत्यादेरुत्कण्ठाकारणविरुद्धस्य निबन्धनाद् विभावना । “यः कौमारहर” इत्यादेः कारणस्य च कार्यविरुद्धाया उत्कण्ठाया निबन्धनाद्विशेषोक्तिः । एवञ्चात्र विभावनाविशेषोक्त्योः सङ्करः । शुद्धोदाहरणन्तु मृग्यं ।

(७१८) जातिश्चतुर्भिर्जात्याद्यैर्गुणैः गुणादिभिस्त्रिभिः ।

क्रिया क्रियाद्रव्याभ्यां यद् द्रव्यं द्रव्येण वा मिथः ॥

विरुद्धमिव भासेत विरोधोऽसौ दशाकृतिः ।

क्रमेण यथा ।

“तव विरहे मलयमरुद्दवानलः शशिरुचोऽपि सोष्माणः ।

हृदयमलिरुतमपि भिन्ते नलिनीदलमपि निदाघरविरस्याः ॥

सन्ततमुसलासङ्गाद्भ्रतर्गृहकर्मघटनया नृपते ।

द्विजपत्नीनां कठिनाः सति भवति कराः सरोजसुकुमाराः ॥

अजस्य गृह्यतो जन्म निरीहस्य हतद्विषः ।

स्वपतो जागरूकस्य याथार्थ्यं वेद कस्तव ॥

वल्लभोत्सङ्गसङ्गेन विना हरिणचक्षुषः ।

राकाविभावरोजानिर्विषज्वालाकुलोऽभवत् ॥

नयनद्युगासेचनकं मानसवृत्त्यापि दुष्प्रापं ।

रूपमिदं मदिराक्ष्या मदयति हृदयं दुनोति च मे” ॥